

Cultura i Espectacles

En el desè aniversari de la mort del periodista i escriptor Miquel Pairoli

Miquel Pairoli, que va morir just avui fa deu anys, va llegir-nos un periodisme ple de sentit crític, una obra literària plena de sensualitat i una clara visió del món

Una enyorança diària

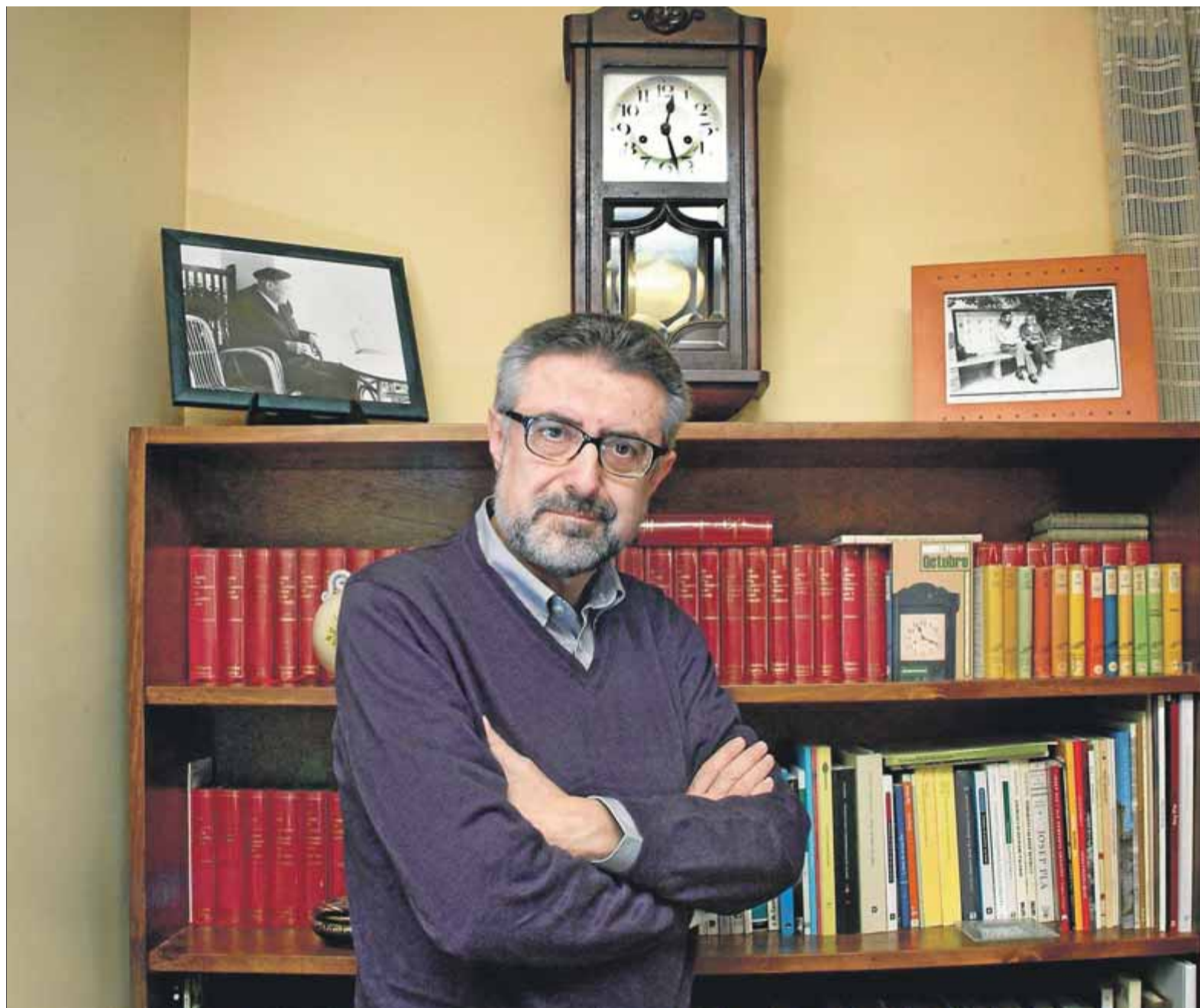
Imma Merino
GIRONA

A *Octubre*, l'últim dels memorables dietaris literaris de Miquel Pairoli, pot llegir-se: "Amb la certesa resignada, doncs, que un dia o altre ens tocarà desèsser, sabedors que som matèria inscrita en el temps, celebrem, com el poeta, el moment de ser amb el ser i de ser en el ser, de participar, amb consciència, de la vida." Aquesta idea palpita en l'escriptura de Pairoli i, entre l'estoïcisme i l'epicureisme, va inspirar-li la seva manera de ser i estar a la vida.

De fet, també hi és expressada en el que possiblement és l'últim text que va escriure: un epitafi que no va concebre per inscriure a la tomba, sinó per ser llegit en l'acte de comiat que va tenir lloc el 7 de juliol del 2011 al tanatori de Girona. Per ser llegit i recordat.

Un gràcies a la vida (a la convivència amb la mare, als colors i les olors de la naturalesa, a les viandes i fruits que dona la terra i als vins que alegren l'esperit, a les ciutats més estimades, als llibres que van acompanyar-lo i a les pàgines que va poder escriure, entre altres coses) que comença invocant Kavafis ("sempre acabem perdent aquesta Alexandria que hem tingut; però no ha estat un somni, no") i acaba apel·lant a Horaci amb generositat amb els vius: "*carpe diem*, amics, companys, beveu el vi, gaudiu la mel. Que la vida és breu i passa, i tot és ara i res."

Miquel Pairoli va afrontar amb serenitat la malaltia que, tenint-ne consciència, va dur-lo a la mort

Miquel Pairoli a casa seva en una imatge del 2010 ■ JORDI SOLER

quan només tenia 55 anys. Però no podem deixar de lamentar-nos d'un traspàs tan prematur. Pel fet mateix que no continuï vivint i gaudint-ne. I perquè, passats deu anys, els seus lectors seguim enyorant-lo cada dia, trobant a faltar *L'escaire* que publicava en aquest mateix diari.

Quantes vegades no ens haurem preguntat què n'hauria dit de tot el que ha passat després en aquest petit país nostre i a la resta del món, devastat pel capitalisme sense escrúpols que detestava per la seva voracitat? Sempre va escriure en contra del poder, dels seus abusos, i

de l'avarícia que acumula riquesa sense cap mirament per la humanitat i la naturalesa. Als antípodes d'una prosa cridanera, buscant sempre l'adjectiu precís evitant la grandiloqüència i la retòrica fàtua, però amb la claredat de qui no especula amb la conveniència, les clavava a *l'es-*

caire, que era el seu instrument per mesurar la realitat i dibuixar-ne la seva visió. Aquesta reflectia una capacitat per pensar serenament el món que no exclou l'actitud crítica; un sentit moral, però sense la rigidesa de qui ignora la complexitat humana, per tant la tendència a contra-

dir-nos i equivocar-nos; una ironia fina que aclareix les coses; una manera d'explicar-se amb agudesia; una sobrietat contrària a tota exhibició vanitosa.

A la redacció d'El Punt, al carrer Figuerola, on vam coincidir entre finals dels anys vuitanta i primers dels noranta, a vegades

L'APUNT

Deltebre Dansa serà el que pugui ser

Jordi Bordes

El director de Deltebre Dansa, Roberto Olivan, informava ahir que la represa del Deltebre Dansa, des d'ahir fins al 18 de juliol, serà parcial. Es reprendran els tallers per a ballarins d'arreu del món (fins a 120 professionals inscrits), però s'haurà de limitar al màxim la convivència amb el veïnat. És la decisió dràstica presa davant d'un brot de Covid amb un centenar d'afectats al municipi.

Catalunya és un dels pocs territoris d'Europa que ha pogut obrir les arts en viu aquesta temporada. Si s'ha pogut fer és per la responsabilitat dels artistes. La comunitat amb el poble (tan desitjada) haurà d'esperar. Ignorar el risc podria trencar la confiança entre artistes i veïnat en aquest insòlit festival. Que sigui el que pugui ser és el màxim que es pot demanar.

l'observava. No semblava afectat pel soroll ambiental i les urgències. Pensava i allò que escrivia, aleshores sobretot pel que fa a temes relacionats amb la literatura, sortia com si estigués cuinat a foc lent, però sense massa greix, amb la matèria del seu fons cultural i el temps concedit a la reflexió.

En el seu últim *escaire*, publicat el 29 de maig del 2011 posant-hi com a títol el *Teló* que va abaixar-se per sempre, va comparar el fet d'escriure una columna periodística amb l'elaboració d'un arròs afirmant que, en un cas i l'altre, cadascú té una recepta. La seva hauria de ser divisa del periodisme d'opinió (i en general) que, contràriament, tendeix a ignorar-la: "sentit crític, reflexió, memòria i una mica de voluntat d'estil, que vol dir escriure els mots amb ordre i amb ambició de claredat." Amb la

Pairolí tenia una gran capacitat de pensar el món sense excloure una necessària actitud crítica

consciència que els tres primers ingredients no abundaven i segueixen sense abundar en uns temps que li són adversos perquè els poders ens volen dòcils, emotius i oblidats, hi afegia que la "columna ha de ser una incitació al pensament i al diàleg, un element, humil si voleu, perquè el lector formi el seu punt de vista".

És així que, amb els seus *escaires*, escrits durant la primera dècada del segle XX, Miquel Pairolí va ajudar-nos a pensar l'actualitat del món. Però, com en els seus dietaris i essent-ho també en certa manera tals articles, també hi reflectia la seva passió per la literatura, la música (a vegades també pel cinema) i,

sobretot, una relació sensual amb la naturalesa que no era aliena a la que traspuava Josep Pla, un dels seus reconeguts referents.

Nascut l'any 1955 a Quart (Gironès), on va viure pràcticament tota la vida, la cultura (com en el cas de Pla, del qual va escriure una *geografia íntima*) no va separar-lo de la naturalesa. I a la inversa. La sensualitat hi és en l'experiència vibrant del paisatge i, com he dit, en la celebració de la vida amb els seus plaers. Hi és també en el mateix llenguatge, en què la sobrietat no exclou una adjectivació càlida i imatges eròtiques fins i tot expressant idees ben intel·lectuals, com ara una que sempre he recordat: "Llegir Plató és com un petó als llavis dels pensament." Vivint a pagès, tenint present el treball a la terra lligat a formes de vida en procés de desaparició, va llegir moltíssim, retornant sempre a escriptors estimats com ara Giuseppe Tomasi di Lampedusa (al qual va dedicar un llibre preciós, *El príncep i el felí*) i Giorgio Bassani.

Gèneres literaris variats

I també va escriure força. Articles, biografies, assajos, dietaris (*Paisatge en flames*, *Enigma* i *Octubre*), novel·les (*El camp de l'ombra*, *El convit*, *El manuscrit de Virgili*, *Cera*) i fins i tot una obra de teatre, *El retrat de Voltaire*.

Tanmateix, imagino que, a propòsit de Cesare Pavese, va deixar escrita una convicció íntima a *Paisatge en flames*: «M'emociona sempre llegir les últimes paraules que apuntà en un paper: "No escriure més". Com la de tants escriptors, la seva vida només tenia l'excusa de la literatura. Ell, però, sabia perfectament que escriure és un pur entreteniment, un pur engany al temps, una pura generositat: "He donat poesia als homes", però el que compta de veritat és viure, és a dir gaudir, estimar, abusar-se en els diferents focs que el plaer, la intel·ligència i la sensibilitat ens ofereixen». ■

La ruta 'Girona, carrers i ombres' que es va portar a terme un mes després de la mort de Pairolí ■ LLUÍS SERRAT

Dues rutes literàries per Girona i Quart i tres volums pòstums han mantingut viu el llegat de Miquel Pairolí

Llegint-lo en els seus escenaris

Xavier Castellón
GIRONA

Dissabte vinent, els amics i lectors de Miquel Pairolí tornaran a fer la ruta literària *Girona, carrers i ombres* (19 h), durant la qual es llegirà el text homònim recollit en el seu dietari *Octubre*, seguint el mateix itinerari que va fer l'autor el vespre del 18 de març del 2009, des de la placeta amb la font dedicada a Verdaguier, entre el carrer Albereda i la plaça de Catalunya, fins a arribar a la plaça dels Lledoners. Aquesta ruta pel Barri Vell de Girona es va organitzar per primera vegada just un mes després de la mort de Miquel Pairolí. "Va ser molt emotiu i molt dur, perquè tot era molt recent i també van venir la seva mare i la

seva germana Fina", recorda Àngel Madrià, responsable de l'Editorial Gavarres i una de les persones que més han fet per mantenir viu el record i el llegat de Pairolí. A més de *Girona, carrers i ombres*, que es va fer durant cinc anys seguits i ara es recupera, sempre al juliol, Madrià i altres amics de l'escriptor, sempre en complicitat amb Fina Pairolí, també van impulsar una altra ruta de Quart a Palol d'Onyar, *Els espais literaris de Miquel Pairolí*, publicada també en paper al número 21 de la revista *Gavarres*. La ruta, que recorre 7 km de via verda i passa per casa de l'escriptor, es porta a a terme el diumenge posterior a les Fires de Sant Narcís de Girona.

Miquel Pairolí va ser un dels col·laboradors més destacats de la revista *Gavarres*, en què va publicar regularment articles al llarg de nou anys, del juny del 2002 al juny del 2011, dins la secció *Una mirada en el paisatge*. El 2012, coincidint amb el primer aniversari de la mort de Pairolí i amb el desè de la revista, Editorial Gavarres va reunir aquests articles en el llibre *Miquel Pai-*

Dissabte es torna a fer la ruta per Girona i aviat hi haurà noves iniciatives per recordar Pairolí

rolí. *18 mirades*, un projecte que Madrià va coordinar directament amb el mateix escriptor fins a una setmana abans de la seva mort. "En aquell moment, només li preocupaven dues coses: el fet d'haver de marxar massa aviat i la mare."

Aquest va ser el primer llibre pòstum de Pairolí. El 2016, en el cinquè aniversari de la seva mort, la Fundació Valvi i Curbet van reunir els seus dietaris en el volum *La vida a la menuda. Dietaris (1990-2010)*, i El Punt Avui va aplegar 252 dels seus articles escrits per al diari, a *L'Escaire rodó*.

Aquesta setmana es faran públiques més iniciatives per continuar recordant un escriptor i una persona inoblidable. ■